

Comencen es trabalhs tath bastiment deth nau depòsit d'aigües de Garòs

Era capacitat dera naua installacion, dera quau se bastís era pista d'accès, serà de miei milion de litres

III Era passada setmana començau en Garòs es òbres de bastiment deth nau depòsit d'aigües que servirà entà substituir er actuau. Eth depòsit vielh, damb ua capaci-

tat entà quaranta mil litres d'aigüa, auie demorat petit degut ar increment de poblacion en Garòs sustot ena sason d'iuèrn. Era capacitat dera naua installacion serà entà

cinc cents mil litres damb possibilitat d'èster ampliada en un futur. Damb aguesta òbra er Ajuntament deth Naut Aran darà per acabats es trabalhs enes pòbles d'aguest tèrme

municipau en çò que hè ara ret d'aigües. Era inversion entad aguesta òbra ei de 24 milions de pessetes e en aguesti moments se trabalhe ena adequacion dera pista d'accès.

Eth antic depòsit de Garòs demoraue petit entà curbir es besonhs deth pòble

SILVIA PUÉRTOLAS

Bossòst ratifique en plen eth nau projecte deth pònt de Hèr

IV Er Ajuntament de Bossòst s'amassaue deluns en darrèr plen ordinari dera presenta legislatura entà ratificar, entre d'audi punts der orde deth dia, eth nau projecte de melhora dera N-230 ara nautada deth pònt de Hèr.

Er acòrd prenut sus aguest punt, que serà enviat per escrit ath Ministèri de Foment, compòrte eth cambi deth projecte iniciat que contemplaue eth bastiment d'un tunèu, coneishut coma Es Bòrdes-Bossòst, per ua rëcta que passarà as pès dera montanha deth Portilhon.

D'audi punts aprovadi en plen sigueren era cession en depòsit, tar Archiu Istoric d'Aran, deth hons documentau deth municipi, eth nau convèni des treballadors der Ajuntament atau coma eth nomentament deth nau jutge de patz.

MIRALHEM-MOS

VIII Coma cada an, entara prumèra dimenjada de mai se celèbre era Hèsta Major de Santa Creu en Salardú. Es arrais istorics e legendaris d'aguesta hèsta se remontan enquiath sègle XIII. Aué, damb era ajuda deth senhor Antonio des de Tonet d'Aloi de Salardú, rebrembaram era legenda deth Crist de Salardú.

Tanben mo'n hè cinc sòs dera vida fòrça dura d'abantes, que viege mercada pes trabalhs dera pagesia e pes practiques religioses. Practiques qu'ara non se hèn, mès que compdauen damb era fe deth creient.

AJUDEM ETH PÒBLE DE KOSÒVO CAMPANHA D'ARREMASSADA DE MATERIAU D'URGÈNCIA ENTÀS REFUGIATS KOSOVARS

LES-BOSSÒST

Enes respectius parcs de Pompièrs deth 21 d'abriu enquiath 7 de mai de 18.00 a 21.00 ores.

VIELHA

C/ Sarriulèra, 12 (baishi) ath cant dera oficina de torisme. Botigues de comestibles, supermercats junhuts ara campanha. Deth 21 d'abriu enquiath 15 de mai.

ERA ENTREVISTA

Francisco Rodríguez
MARATONIAN

“Ena prumèra etapa mos enfrontèrem a temperatures qu'artenhien es 58 grads”

Silvia Puértolas
BOSSOST

Francisco Rodríguez Miranda ei coneishut entre es amics e vesins d'Aran coma un gran corredor de distàncies longues. Pògui son es marathons de tot eth mon enes quaus encara non i age participat. Quan encara arrossègue es conseqüències dera marathon de Sables en desèrt deth Sahara en Marròc, mos hè cinc sòs de çò qu'ei era pròva de resisténcia e orientacion, hèta en sies etapes, mès dura deth mon.

Silvia Puértolas Un des sòns rèptes enquia hè quinze dies ère de préner part ena Marathon de Sables en desèrt deth Marròc ua des pròves de resisténcia mès dures deth mon. Mos hèsque ua avaloracion de çò que vosté pensaue que podie èster en un principi e çò que reaument a estat.

Francisco Rodríguez. Portaua tres ans saiant participar en aguesta marathon. Cercar es esponsors de besonh entà podé-i anar. Es despenes son calculades en apruprètz vint mil francs, ues cinc centes mil pessetes, enguan finauement, per sòrt, podia arténher era esponsorizacion entà participà-i. Ben çò que jo pensaua abantes de començar aguesta marathon, damb 230 quilomètres de recorrut ère, a mès d'auer ua bona preparacion fisica entà corrè-la, tanben era sufisenta entà portar es 15 quilòs qu'auiem de cargar entre minjar, equipament personau, materiau d'orientacion...Èra premanit mentauement entà hè'c, entà patir. Auia calculat toti es imprevisiti que podia auer. Mès ua causa èren es calculs e mentalisatè damb problèmas fisics qu'auien patit d'auit corredors en edicions anteriores e ua auta a estat era vivéncia e era realitat.

S.P. Eth prumèr dia comencèc era pròva damb ues temperatures de 58 grads.

F.R. Aguest dia eth nombre de baishes de corredors comencèc a èster important tot e qu'era gent que va tara pròva ei plan preparada tà quinsevolh tipe de contratemps. Era gent queiguie practicament inconscienta per manca de sucre e de saus enquiath punt d'aué-les de

PERFIL

Francisco Rodríguez Miranda a corrut, as sòns 53 ans, uns quaranta marathons ath long de tot eth mon. Entre es corses mès relevantes deth sòn ampli curriculum, auent en compde que començau a practicar aguest esport en 1991, cau remercar ua de 65Km. de Grenoble, ua de 100 km en Ronda e ua auta pròva de 101Km. Rodríguez a participat en tres ocasions ena Marathon de Nua York, tanben ena edicion numerò cent de Boston. A estat enes principaus marathons des grans ciutats deth mon coma Amsterdam, París e Lòndres entre d'auetes ath delà de córrer un campionat deth mon. Totun, eth sòn repte mès important l'artenhie ara hè quinze dies en tot participar ena marathon de Sables en Marròc, damb sies etapes peth desèrt, ena pròva de resisténcia mès dura deth mon.

FMIRANDA

méter eth gota a gota. Alavetz ja as de cambiar era mentalitat de çò qu'ei córrer sonque penses en subsistir e acabar era carrèra. Cada dia es inconvenients èren mès grani, te gessien ampolhes enes plantes des pès, es quinze quilòs qu'arrossegaues semblauen pesar mès. Ei ua pròva francament dura. En mèn cas com d'auit companhs è perdut tres unques des pes a conseqüèncias deth calor e deth patiment que suposau caushigar eth terren peth quau circulauem. Ara encara ne patisqui es conseqüències pr'amor qu'encara me còste caminar.

S.P. Mès era duresa non sonque ère ara ora de competir.

F.R. Non, auem auut uns auit handicaps. Estèrem dètz dies enes quaus practicament non te podies ne lauar. Es tendes enes quaus èrem alotjats peth ser te protegien deth cèu mès non der aire ne eth heired qu'ère espantós degut as baishades de còp de temperatures qu'arribauen a arténher d'entre dètz a dotze grads. Es distàncies ara ora de córrer, tot e que son longues, se pòrien suportar melhor se non s'auesse de passar peth desèrt damb cambis de terren tant

brusc. Autant corses peth sable coma per quilomètres de peira sustot fosilisada que te va hènt mau enes ditz des pes.

S.P. Qué ei çò que mès motive entà, en condicions plan dures, contunhar entà dauant?

F.R. Pòrtes ua mentalitat de patiment. Açò higit ara mentalitat de toti es que son damb tu e que t'ajuden en tot çò qu'as de besonh ei plan important entà contunhar. Non me cau deishar de costat era intervencion des mètgues que te guarissen ath finau de cada jornada, te dan calmants e te motiven entà qu'ath dia següent, tot e es conseqüències qu'arrossegues, prengues de nau era gessuda.

S.P. Mos parle des etapes qu'auèc de suportar.

F.R. Sigueren un totau de sies etapes. Era prumèra siguec de 30 quilomètres, era dusau 32, era tresau 37 quilomètres, era quatau, qu'ei era mès longa, siguec de 74. En aguesta se cor inclús de net e ua part dera madeisha vas per dunes e as de hèr us dera bruishola entà orientà-te. Dempús as un dia de descans, era cincau etapa ei de 42 qui-

lomètres. Era darrèra ei de 15 quilomètres.

S.P. En bèth moment pensèc en abandonar?

F.R. Ath delà que patisses fòrça e qu'en bèth moment i penses, jo anaua mentalisat en patir e acabà-la dat que entar an que ven, s'era mia intencion ère hé-la, es inconvenients auessen estat es madeishi. Ena prumèra etapa es dus darrèri quilomètres m'afectèren tanplan e inclús me maregè, au de préner proteïnes e barres energetiques tà poder acabà-la. Çò que patí jo siguec çò de madeish qu'ès auit corredors que la acabèren, inclús ne i auec qu'encara ac passèren mès mau mès era mentalisacion comuna ère arribar ena mèta. Ara ja la pogui avalorar coma ua competicion plan disparièra en comparança damb es autes corses que se poden organisar.

S.P. Que sentec quan arribèc en mèta?

F.R. Ua satisfaccion e alegria immensa. Aquiu mos abraçauem damb gent, que venguts de desparièri país, la auien corrut e patit coma jo. Ara ja a passat quauque dia des de qu'acabè e encara viu

aquera satisfaccion d'entrar en mèta.

S.P. Quina imatge pense que li quedarà coma rebrembe d'aquri dies de patiment?

F.R. Ua plan clara. Era des companhs entrant en mèta practicament sense poder caminar etapa darrèr d'etapa e auer era fòrça de, a londe-man, tornar a préner era gessuda. Era imatge deth patiment ei quauquarren inexplicable.

S.P. Quin lòc artenhèc dera sua categoria?

F.R. De 565 qu'acabèren era pròva siguí eth 420 ena generau en tot que dera mia categoria de 97 participaires acabè eth numerò 53. Entà jo er exit a estat acabà-la per coma ei de dura. Eth mèn temps siguec de 43 ores, 8 minutes e 20 segons.

S.P. A pensat en tornà-i?

F.R. Ja ac veiram. Ara me cau recuperar fòrces e s'en cinc o sies mesi me trapi ben e hè esponsors, coneishent es caracteristiques qui sap, dilhèu òc. Çò qu'òc que harè ei anar entath Marròc damb era mia familha en plan torista ja qu'ei un país preciós que pensí que vau era pena visitar.

JAUME VILALTA
President
CRISTINA COLL HUIX
Directora general

VICENT SANCHIS
Director
LLUÍS MARTÍNEZ
Subdirector
Redacció:
SILVIA PUÉRTOLAS

Producció tècnica:
JORDI PELÁEZ
Publicitat:
ALBERT BORRÁS

Centraleta Tel.: 93-316 39 00 - Fax: 93-316 39 36
Publicitat Tel.: 93-316 39 23 - Fax: 93-316 39 25
Subscriptors Tel.: 93-316 39 44 - Fax: 93-316 39 15
Distribució Tel.: 93-316 39 16 - Fax: 93-316 39 15

Telèfons a la Vall d'Aran
Redacció . 609 50 92 02

Consell de Cent, 425 - 08009 Barcelona

DI: B20.249-1976
DIFUSIÓ CONTROLADA PER L'OJD

Eth nau depòsit d'aigües de Garòs aurà ua capacitat tà miei milion de litres

En aguesti moments se trabalhe en bastiment dera pista qu'amiarà tath depòsit que se plaçarà ath cant der actuau

Silvia Puértolas
GARÒS - ARTIES

Era passada setmana començau en Garòs es trabalhs de bastiment deth nau depòsit d'aigües que servirà, un viatge acabat, entà substituir er actuau degut a qu'aguest a demorat petit per çò que hè a capacitat entà curbir es besonhs deth pòble pr'amor der increment de visitaires que i a, sustot ena sason d'iuèrn.

Eth depòsit vielh, encara en us, a ua capacitat entà quaranta mil litres d'aigua que remasse deth barranc coneishut coma Bargadera. Eth nau compdarà damb ua capacitat tà cinc cents mil litres d'aigüa e se bastirà damb era possibilitat d'ampliacion entà un futur en cas de besonh.

En aguesti moments, ua maishina trabalhe entà daurir era pista que condusirà ath nau depòsit, que se bastirà ath cant deth vielh. Era naua installacion de remassada d'aigües de Garòs, segontes auançaue er alcalde deth Naut Aran, Victor León, poirie èster prèsta entre es mesi de juliol e agost, en tot completar atau era melhora des depòsits, enes pòbles deth Naut Aran, hèta enes darrèri ans.

Era inversion totau destina-

da entàs òbres, per part der Ajuntament ei de vint-e-quate milions de pessetes, des quaus sèt e miei son entà cubrir eth còst dera naua pista en tot qu'es auti setze e miei se destinaràn entara òbra deth depòsit.

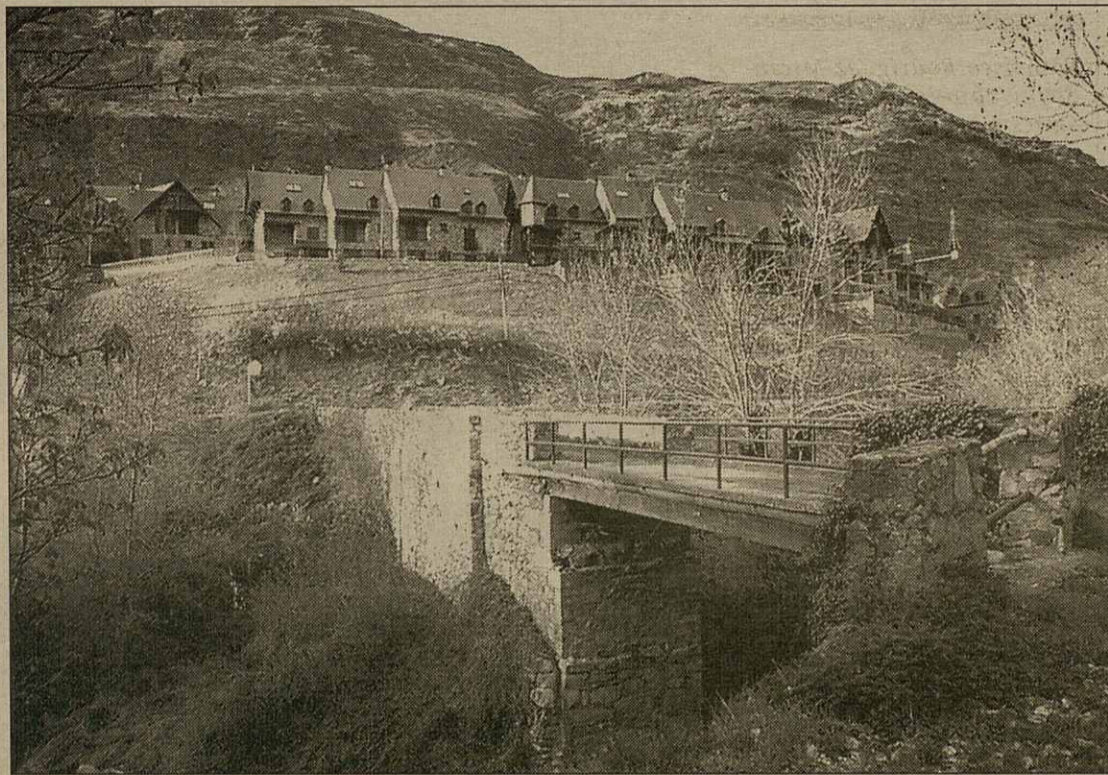
Per çò que tanh ath Naut Aran, aguesta setmana començau tanben en Arties es cataments entath bastiment de dètz-e-ueit viuendes de proteccion oficiau ena zòna coneishuda coma Plaus.

Aguestes viuendes, que seràn pisi, se distribuiràn en dus blòcs damb parcatge soterranh.

Es òbres d'aguesta edificacion les amie a tèrme er Institut Català del Sòl (INCASOL). Entad aguestes viuendes, que seràn de regim especiau, era Entitat Menor d'Arties Garòs i a aportat eth terren en tot qu'er Ajuntament deth Naut Aran cor damb es despenses deth projècte atau coma era urbanisacion des madeishi.

En aguesti moments, auançaue León: "Era demana ja ei per dessus dera aufèrta, ei per aquerò que s'auràn de considerar cèrtes preferències coma era renta o eth nombre de hilhs des interessats en aqueriles".

Ua auta des òbres que poi-

Eth nau depòsit de Garòs aurà ua capacitat entà cinc cents mil litres

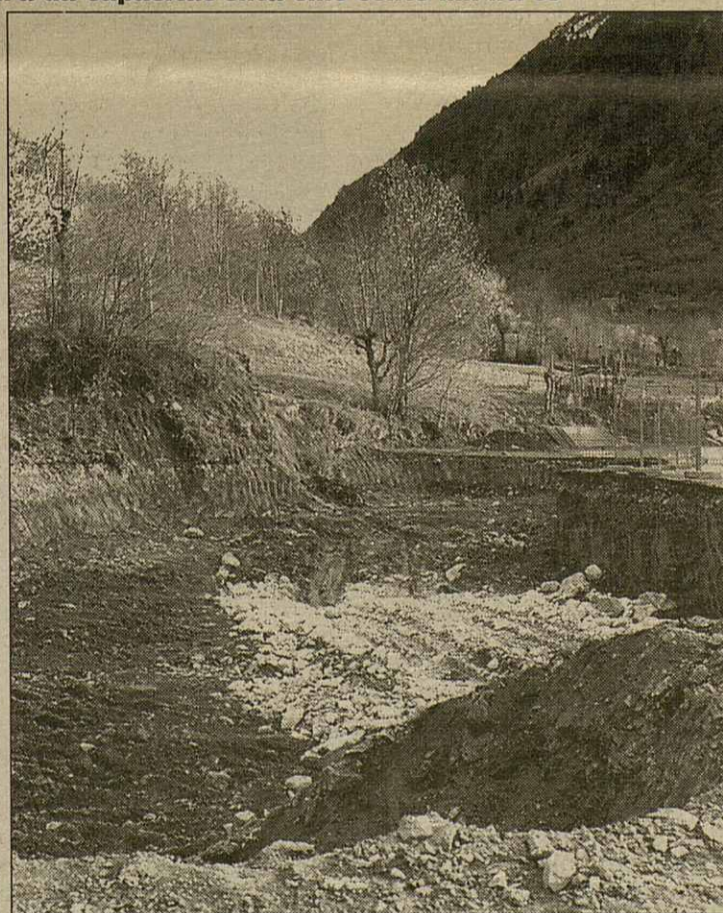
SILVIA PUÉRTOLAS

rie començar ben lèu tanben en Arties, en aguest cas dauant der edifici des Banhs, entre era carretèra e er arriu, ei eth bastiment d'ua gasolinèra en un terren de propietat particulara.

En aguest sentit er Ajuntament ja a dat era sua conformitat ar auantprojècte en quau se i contemple un pas d'entrada e un aute de gessuda ara comarcau 142, un parcatge, un servici de lauacoches e un airau de servicis atau coma ua zòna destinada entà plaçar cadies enes vehiculs.

Tot e que ja se trabalhe en çò que poirie èster eth projècte definitiu, eth promotor dera gasolinèra aurà de demorar era sua aprobacion per part dera Direccion Generau de Carretères atau coma pes Departaments d'Indústria e Urbanisme.

Era gasolinèra d'Arties supausarie poder dispausar d'aguest tipe servici en Naut Aran. En aguesti moments es usatgèrs d'aguesta via son obligats d'anar a repostar en Vielha.

Es viuendes d'Arties se bastissen ena zòna de Plaus

SILVIA PUÉRTOLAS

Era gasolinèra poirie anar dauant des Banhs

SILVIA PUÉRTOLAS

HÈSTA MAJOR - SALARDÚ 99

Dijaus dia 29

15.00 Or. Pregon.

Decoracion de façades.

17.30 Or. Manualitats e Ginkana, en Poliesportiu.

18.00 a 20.00 Or. Degustacion de Bièra. En Bar Era Trobada.

22.00 Or. Gran Lòto Bingo.

24.00 Or. Grana Session de Balh.

Diuenres dia 30

17.00 Or. Concors de Street Ball.

17.30 Or. Eth grop d'animacion infantiu **La Trup**.

21.00 Or. Sardinada Populara.

24.00 Or. Grana Session de Balh.

Dissabte dia 1

12.00 Or. Hèsta en Aiguamòg.

16.30 Or. Concors de Botifarra. En bar Delicatessen.

18.30 Or. Trial. En parcatge de Salardú.

24.00 Or. Grana session de Balh.

Diuenge dia 2

12.00 Or. Talhada de socs.

17.00 Or. Concors de quilhes, pastissons e d'invents

19.00 Or. Hèsta tara gent grana.

22.30 Or. Actuacion estelara dera revista **El Molino** de Barcelona. En acabar Grana Session de Balh.

Deluns dia 3

10.00 Or. Reünion de Creus.

11.00 Or. Santa Missa en aunor a Santa Creu.

12.30 Or. Concors de diboish rapid. En Poliesportiu.

13.00 Or. Aperitiu aufrut per Ajuntament de Naut Aran.

24.00 Or. Grana Session de Balh.

Er Ajuntament de Bossòst ratifique en plen eth nau projècte dera N-230 ara nautada deth pònt de Hèr

Redaccion
VIELHA

Er Ajuntament de Bossòst s'amassèc deluns ena darrèra session plenària damb caractèr ordinari per çò que tanh ara presenta legislatura.

Era session, que non compdèc damb es representants ne d'Unitat d'Aran ne deth Partit Popular, aguest darrèr auie desencusat era sua absència, servic entà ratificar eth cambi deth projècte entara melhora dera N-230 ara nautada deth pònt de Hèr.

Er alcalde, Felipe Delseny, dèc a conèisher eth nau projècte, prepausat des der ajuntament ath Ministèri de Foment, que passe peth bastiment d'ua rècta as pès dera montanha deth Portilhon en lòc deth tunèu coneishut coma Es Bòrdes-Bossòst, que se contempla en ua primèra propòsta. Un viatge aprovada peth plen aguesta dusau possibilitat, ara s'aurà de enviar un escrit ath Ministèri de Foment, en tot comunicar er acòrd prenut, entà qu'ac tengue en consideracion.

En plen tanben s'acordèc amiar entà dauant eth convèni signat damb eth Conselh Generau de cession en deposit, tar Archiu Istoric d'Aran plaçat en Arròs, deth hons documentau deth municipi. En aguest sentit cau dèder qu'er ajuntament ja auie cedit part des documents que

se trapauen ena sua actuau sedença. En aguesti moments era istoriadora que s'encuede der Archiu d'Aran trabalhe entà catalogar era documentacion que pot èster d'interès e que se trape plaçada en çò

trabalhe tath consistòri, hèt especificament tà cubrir es besonhs deth madeish. Damb aguest convèni, segontes auançaue eth còsso, Maximo R. Rodríguez : " s'estauviaràn multi passi en procès ara ora

beneficiaràn es treballadors, er increment en salari er 1,8% estipulat des deth govèrn centrau e era reduccion dera jornada laborau, qu'a compdar d'ara serà de 37,5 ores setmanaus. Aguest

nauetats importantes ei es bonificacions que receberàn es treballadors, damb dies de vacances, pera sua constància tàs que pòrten 20 e 25 ans ath servici deth pòble. En cas des primèri serà en ua setmana de vacances en tot qu'es dusaus disposaràn d'un mes. Cau dèder qu'er Ajuntament de Bossòst compde en aguesti moments damb un totau de ueit empleats.

Per ua auta part tanben s'acordèc destinar eth 15% des ingrèsi des subastes forestaus d'est'an passat entath programa de melhores d'apraiament de pistes e cabanes de montanha qu'a que veir damb eth convèni signat entre ajuntaments aranesi e Conselh Generau. En 99 en Bossòst s'actuarà ena pista de Clot de Baretga e cabana, e ena pista de Margalida.

Eth darrèr punt der orde deth dia siguec era aprobacion deth nomenament deth nau jutge de patz. Aguest cargue lo ostentarà, a compdar d'ara, un viatge acordat peth Ministèri de Justícia, Daniel Burguete.

Tot e qu'aguest ère eth darrèr plen ordinari dera presenta legislatura encara ne mancarà de hèr un aute de caractèr extraordinari damb era finalitat d'aprovar er inici dera urbanisacion deth parçan coneishut coma Arnan.

En aguesti moments er ajuntament ei pendent de recèber eth darrèr document que li manque, per part dera Direccion Generau d'Urbanisme, entà auançar en aguest ahèr. Rebremem qu'aguesta zòna urbanisabla compdarà damb 57 viuendes des quaus 18 seràn cases individualaus damb jardin. Era rèsta seràn cases adosades e blòcs d'un maxim de quate pisi de nautada.

Siguec era darrèra session ordinària dera presenta legislatura

SILVIA PUÉRTOLAS

qu'ère er antic ajuntament.

Un aute des ahèrs que s'aprovauen en plen deth deluns ère era ratificacion deth convèni de condicions laboraus deth personau que

de hèr quinsevolh tipe de contractacion de personau dat qu'ei hèt ara mesura der ajuntament". Ena redaccion deth madeish se i contemplan, entre es punts que

convèni tanben reconeish es 27 dies de vacances annaus. Es treballadors tanben disposaràn de ajudes medicaus sustot per çò que tanh a dentistes, protèsis oculars...). Ua des

telefons d'interès generau

973 64 18 01	 Conselh Generau d'Aran	Çò de Saforcada	(25530 Vielha)	973 64 57 26 973 64 16 12 973 64 01 10 973 64 82 07 973 64 73 03 973 64 44 55 973 64 09 79	 Infor. torisme Salarú Infor. torisme Arties Infor. torisme Vielha Infor. torisme Bossòst Infor. torisme Les Infor. Baquèira Baret Gen. Iniciatives Toristiques	Balmes, 2 (25598 Salarú) Pl. Urtau, 26 (25599 Arties) Sarruilera, 5 (25530 Vielha) Eduardo Aunós, s/n (25550 Bossòst) Pl. der Ajuntament, s/n (25540 Les) Nucleu Baquèira, s/n (25598 Baquèira) Avda. Castièro, 15 (25530 Vielha)
973 64 18 15 973 64 18 15 973 64 18 15 973 64 25 69	 Museu Val d'Aran Ecomusèu de Vilamòs Musèu S. Joan d'Arties Archiu Istoric Generau d'Aran	Major, 36 Major, s/n Ctra. Baquèira, s/n Major, s/n	(25530 Vielha) (25551 Vilamòs) (25599 Arties) (25537 Arròs)	973 64 12 91 973 64 00 21 973 64 82 53 973 64 81 05	 Parròquia de Salarú Parròquia de Vielha Parròquia de Bossòst Parròquia de Les	Sant Andreu, 1 (25598 Salarú) Pas d'Arrò, 8 (25530 Vielha) Major, 31 (25550 Bossòst) Pl. dera Gleisa, s/n (25540 Les)
973 64 00 80	 Pompèrs Val d'Aran	Ctra. Nacionau, 230	(25530 Vielha)	973 64 01 95 932 65 6592 906 33 00 03 900 12 35 05	 Parada de taxis (Vielha) Cochos de linha Informacion meteorologica Informacion carretàres	Pl. Sant Antoni, s/n (25530 Vielha)
973 64 00 04 973 64 82 29 973 64 82 11	 Espitau Val d'Aran Dispensari medicau - Les Dispensari medicau - Bossòst	Espitau, 5 Pl. dera Gleisa, s/n Sorieu, s/n	(25530 Vielha) (25540 Les) (25550 Bossòst)	973 64 72 32 973 64 24 44 973 64 08 88 973 64 28 64 973 64 81 57	 Deportur Camins des Pirinèus Escòla d'Equitacion Palai de Gèu Complexe esportiu Bossòst	Sant Ròc (25550 Bossòst) Pas d'Arrò Baishi, s/n (25530 Vielha) Ctra. França, s/n (25530 Vielha) Eth Solan, s/n (25530 Vielha) Era Lana, s/n (25550 Bossòst)
973 64 44 62 973 64 43 46 973 64 23 46 973 64 25 85 973 64 20 39 973 64 82 19 973 64 72 44	 Farmàcia Palà - Baquèira Farmàcia Palà - Arties Farmàcia Català - Vielha Farmàcia Palà - Vielha Farmàcia Moralejo - Bòrdes Farmàcia Almanca - Bossòst Farmàcia Almanca - Les	Edif. Campalías, s/n Ctra. deth Pòrt, s/n Avda. Pas d'Arrò, s/n Sentin, 1 Antacada, s/n Eduardo Aunós, s/n Querimònia, 3	(25598 Baquèira) (25599 Arties) (25530 Vielha) (25530 Vielha) (25551 Es Bòrdes) (25550 Bossòst) (25540 Les)	973 64 20 88 973 64 72 91 973 64 71 00	 Gasolinèra - Vielha Gasolinèra - Era Bordeta Gasolinèra - Pontaut	Ctra. deth Tunel, s/n (25530 Vielha) Ctra. N-230, s/n (25551 Era Bordeta) Ctra. N-230, s/n (25549 Pontaut)
973 64 20 44 973 64 80 14 973 64 52 77 973 64 00 05 973 64 81 77 973 64 72 29 973 64 01 75	 Mossos d'esquadra Comissaria - Les Guàrdia Civil - Baquèira Guàrdia Civil - Vielha Guàrdia Civil - Bossòst Trafic - Bossòst Casèrna militar - Vielha	Edif. Tressens baish Ctra. de França, s/n Parcatge Baquèira, s/n Montcorbison, s/n Sorieu, s/n Sorieu, s/n Pas d'Arrò, s/n	(25539 Betren) (25540 Les) (25598 Baquèira) (25530 Vielha) (25550 Bossòst) (25550 Bossòst) (25530 Vielha)			

Era Union Esportiu Bossòst flamanta guanhadora dera liga

Redaccion
VIELHA

Era equipa dera Union Esportiu Bossòst se presentaue dissabte pasat dauant eth sòn public, quan encara mancauen tres partits entà acabar era liga deth districte de Comenges, coma flamanta guanhadora dera categoria Première division Poule A deth sòn grop en tot afrontar era jornada dauant der l'Isle en Dodon.

Maugrat qu'es jogadors auien un especiau interès en guanhar aguest partit que, a compdar des 7.30 ores dera tarde les enfrontaue ara equipa des francesi en camp deth Bossòst, entà aufrir damb ua victòria era liga as sòns aficionats, s'aueren de conformar

damb un empat a dus en tot auer de disputar eth partit damb ues condicions meteorologiquas francament dolentes.

Era Union Esportiu Bossòst, qu'encara a dus partits pendants abantes qu'era competicion se dongue per acabada, aurà de jogà-ne dempús un darrèr contra eth guanhador der aute grop dera sua madeisha categoria entà veir quin des dus s'empòrte eth trofeu que l'acreditarà coma guanhador absolut dera Première division Poule A.

Totun es celebracions, pera bona campanha hèta per part deth Bossòst, non se hègen a demorar e eth dissabte es jogadors gessien tath terren de jòc damb eth cap pintat de vert e blanc (es colors dera equipa). Er Ajuntament

SILVIA PUERTOLAS

Er equip gessec tath terren de jòc damb eth cap pintat

tanben a volut premiar a jogadors e directius pera sua bona actuacion ena presenta campanha damb un sopar que les aufrirà aguesta net.

Entara sason que ven era Union Esportiu jugarà ena categoria excellence -era maxima que se pòt disputar

en Comenges-

Era equipa, coma es autes formacions araneses que jòguen en Comenges, descansarà enquiara pròpleu dimenjada deth 8 de mai abantes d'afrontar era rècta finau dera sason 98-99.

◆ ESPÒRTS ◆

FÓTBOL

U.D.BOSSÒST

"Première Division Poule A" Liga Francesa
U.D. Bossòst 2 - Isle en Dodon 2
Aguesta dimenjada descansarà dera competicion de liga.

A.R.LES

"Promotion Poule A" Liga Francesa
Villeneuve de Riv. 1 - A.R. Les 2
Coupe Amitié
Deman dimenge, tàs 15:00 ores en camp deth Les.
A.R. Les - Landhorte Estancardon

F.C.VIELHA

"2e Division Poule B" Liga Francesa
Valentine 0 - F.C. Vielha 4
Aguesta dimenjada descansarà dera competicion de liga.

ESCÒLA DE FÓTBOL

(Categoria mens 11) Liga Francesa
Era categoria de mens 11 descansarà aguesta dimenjada.

(-11)

(Categoria mens 13) Liga Francesa
Era categoria de mens 13 descansarà aguesta dimenjada.

(-13)

(Categoria mens 15) Liga Francesa
Aué dissabte, tàs 15:00 ores en camp deth Vielha.
Escòla de Fútbol - Salies-Mane

(-15)

(Categoria mens 17) Liga Francesa
Era categoria de mens 17 descansarà aguesta dimenjada.

(-17)

CONSELH ESPORTIU

Natacion

Es installacions deth Palai de Gèu de Vielha acuelhien dimenge de nau ua competicion esportiu, en aguesta escadana de nadaires aranesi. Organizada peth Conselh Esportiu dera Val d'Aran, quate sigueren es estudis participaires; Alejandro Casona de Les, Sant Ròc de Bossòst, Garona e I.E.S d'Aran de Vielha.

Es guanhadors enes categories pes quaus se competie sigueren:

Liure

Infantil Femenin
Marina Font
Infantil Masculin
Alfonso Robles
Alevin Femenin
Joëlle Faure
Alevin Masculin
Pep Casasayas
Benjamin Masculin

Edgar García
Prebenjamin Femenin
Marta Faure
Prebenjamin Masculin

Infantil Masculin
Alfonso Robles
Alevin Femenin
Mireia Faure

Prebenjamin Masculin
Miguel Fernández

Braça

Infantil Femenin
Marina Font
Infantil Masculin
Alfonso Robles
Alevin Femenin
Mireia Faure
Alevin Masculin
Pep Casasayas
Benjamin Masculin
Edgar García
Prebenjamin Masculin
Miguel Fernández

Parpallhòla

Infantil Femenin
Marina Font
Infantil Masculin
Alfonso Robles
Alevin Femenin
Mireia Faure
Alevin Masculin
Pep Casasayas
Benjamin Masculin
Edgar García

SILVIA PUERTOLAS

Era competicion tornèc tath Palai de Gèu

Miguel Fernández

Esquia

Infantil Femenin
Marina Font

Alevin Masculin
Pep Casasayas
Benjamin Masculin
Edgar García
Prebenjamin Femenin
Mónica Robles

FÓTBOL SALA

22^{au} Jornada Liga Temps Liure

ESCÒLA	3	PUJÒLO	0
CASH ARAN	6	ESTRELLA DAMM	3
CONST. AMIELL	7	TOTO'S	4
ARTIES	6	TOBECO	3
OSSI D'ARAN	3	CODINA	6
ARTIES "X"	3	CAEI-TOYOTA	16

Es partits se disputen toti es dijous e diuendres a compdar des 20.30 ores en poliesportiu de Vielha.

Entara setmana que ven detalharan eth lòc artenhet pes equipas qu'an prenut part ena competicion de fútbol sala dera liga d'enguan.

bramau

A Joaquim Ferrer, Antoni Dalmau e Francesc Ferrer

Benvoluts amics:

Eth passat 13 d'abriu siguéretz en Congrès des Deputats entà expausar as parlamentaris espanhòus eth contengut dera proposicion de Lei qu'a de perméter qu'es DNI e es passapòrts siguen redactats ena lengua oficial dera comunautat autonòma a on s'expedisquen e, en segon tèrme, ena lengua castelhana. Era redaccion dera proposicion non hè referéncia a cap de lengua en concrèt (non nomenete eth catalan, eth basc e eth galhèc) e sonque se referís as "autes lengües oficials der Estat Espanhòu". Er aranés, varietat dera lengua occitana, ei pròpia e oficial ena Val d'Aran. Ei a díder que s'eth desvolopament dera iniciatiua a exit e non s'emplègue en cap de moment deth procès era relacion des lengües, ja que coma tostemp, non se parlarie der aranés, e se seguís referenciant es lengües oficials en generic; s'açò ei atau, er aranés aurà ua possibilitat importanta de mostrar eth sòn caractèr de lengua oficial e serà, possiblemets, eth primèr viatge dera istòria que des deth Congrès des Deputats se realise ua accion (per passiva o per omission) damb efèctes ena oficialitat dera lengua d'un territòri de sies mil personas. Er occitan ei era cincau lengua oficial der Estat Espanhòu; cincau en numerò d'usatgèrs e cincau peth temps en qué siguec declarada oficial, mau-

grat que i a d'autes lengües que meritarien eth madeish reconeishement. Se jamès per un edart o per explicita volentat en moment dera unificacion deth passapòrt e deth DNI europèus, podèsem emparà-mos ena aplicacion d'aguesta legislacion e ena Val d'Aran, en collaboracion Generalitat-Conselh Generau, es documents se hessen en occitan, e quinsevolh ciutadan europèu podesse demanar era expedicion deth sòn document en quinsevolh punt dera Union, es occitans de França e d'Itàlia damb desir d'auer un document ena lengua que manifestèsse era sua procedéncia culturau, poderien demanà-lo ena Val d'Aran. Imaginatz era aportacion importanta que s'aurie hèt ara articulacion d'un procès reconeishedor des cultures.

Era solidaritat lingüística se pòt hèr presenta en tot possar ua Lei que permete beneficiar ar aranés. Non arthenèrem era introduccion der occitan, hè un mes, basat ena sua oficialitat, enes monedes e bilhets europèus; mès ara i èm a temps. Sò convençut qu'era majoria deth pòble aranés, conscient de mès en mès der important papèr de futur dera sua lengua trape interessanta era possibilitat. Ac pròven quauques accions hètes recentaments peth sindic d'Aran entà possar qu'es DNI e passapòrts, expedites ena Val d'Aran, podessen èster en aranés. Sabi qu'es problèms i son, e sò susprés pera grana majoria (quasi unanimitat)

damb qué s'acceptèc era proposicion en un Congrès damb notables components centralistes e jacobines. Mès, non voi temptar era sòrt e crotzi es dits!

Delàger en Barcelona era Organizacion peth Multilingüisme presentèc ua campanha entà que totes es lengües der Estat Espanhòu siguen incorporades enes sagèths de corrèus e d'aguesta forma se dongue compliment atè mandad constitucionau de respècte e proteccion dera diversitat lingüística. Ena presentacion i auie representants deth catalan, der euskera, deth galhèc, der asturian, der aragonés e der aranés. Ei ua naua iniciativa tendenta a promòir era diversitat identitària coma manèra de viuer era societat deth futur. Se jamès s'arthen de hèr un sagèth damb preséncia dera lengua d'Aran, serà tanben un primèr viatge dempús de cent cinquanta ans d'existéncia de sagèths. Tàs aransi representarie un element difusor de molt de nivèu.

Joaquim, Antoni e Francesc, es tres ètz boni coneishedors des granes dificultats que des de hè ueit cents ans patís eth pòble occitan entà subsistir. Es dificultats se les hèn granes de dia en dia. Sonque coma detalh, darrèraments es pògues menutes de Television de qué podien gaudir ena sua lengua (40 minutas per setmana) an estat redusides a lèu lèu era mitat.

Aguesta ei ua escadença entà, peth miei der aranés, mostrar era compli-

citad de cèrti representants publics damb totes es lengües per petites e matractades que siguen. En tot protegir era preséncia der aranés enes DNI e enes passapòrts declaram eth dret implicit des autes lengües mès nombroses e mès developades e eth dret de toti es occitans. Tanben arthenem qu'era atencion pes procèsi identitaris dera actualitat se fixe en un element testimoniau coma ei er aranés. Era divulgacion deth nòste hèt mos ajudarà a existir e ajudarà a desvolopar ua imatge solidària de Catalonha,... e d'Espanha.

Ager siguec Sant Jòrdi e certans amics non me perdonarien que non ne hessa au mens ua petita referéncia. En sègle XVI ère ua destacada hèsta Gascona rebremada per Pèir de Garròs en sòn poèma "Las! Com dromirè jo" Ei ua hèsta comuna as dus pòbles, catalan e occitan, signe dera naturau interrelacion. Pèir de Garròs escriuie a un amic en ua epistòla: "A prèner era causa damna-da/de nòsta lengua mespresada/damnada la podetz entèner/se degun non la vò defèner"

Sò convençut dera vòsta particular sensibilitat e atencion.

Jusèp Loís Sans Socasau
Institut d'Estudis Occitans - Aran
jsans1@pie.xtec.es

Tot just acaben eth projècte tath relançament de Tuca

Redaccion
VIELHA

Ath torn de cent vint personas assistiren era setmana passada tara Assamblèa generau convocada pera Associacion Tuca Dubèrta que defense eth projècte de reobertura d'aguesta estacion d'esquí.

Era amassada, que se hec en cine deth caplòc aranés, i siguec present eth president dera associacion Javier Solé, un des principaus possaires de Tuca Dubèrta, atau coma d'alti representants dera madeisha formada principaument per vesins aranés.

Ena assamblèa, dubèrta entà tot eth que i volesse anar, se dèc a conèisher eth nòm dera empresa que mès interès a mostrat en amiar entà dauant eth projècte. Aguesta, nomenada Prevenirisk, ei era que gestione actuaument es cinemes IMAX de Barcelona a mès d'èster ua des promotores d'un complexè tematic deth Maresme.

Pendent er acte se demanèc des de Tuca Dubèrta eth prononciament,

abantes des eleccions deth mes de junh, per part der Ajuntament de Vielha-Mijaran jos era sua postura dauant deth relançament dera estacion.

A londeman er Ajuntament s'amasauèc damb es responsables de Prevenirisk e era comission dera associacion Tuca Dubèrta tà tractar sus aguest ahèr.

Es resultats dera amassada entre es tres parts serviren entà poder auançar enes demarches tara redaccion deth projècte, eth consistòri deth caplòc aranés metie a disposicion de Prevenirisk es sòns servicis tecnicos e juridics entà qu'era empresa agilise es tramits e pogue presentà-lo en un tèrme maxim de sies mesi.

Ua des demanes puntuaus que se li an hèt a Prevenirisk entà hè-se cargue de Tuca passe pera sua explotacion toristica.

Segontes auançauèc Javier Solé; "es intencions d'aguesta empresa son de daurir Tuca en un plaç maxim d'un an e absorbir en ua primèra fasa der orde de quate mil esquaires ath dia".

Era assamblèa se dauric ath public en generau

SILVIA PUERTOLAS

Carona enjós

Las calandretas festejan los 20 ans al mai a Pau

David Grosclaude
LESCAR

Las calandretas festejaràn los 20 ans al mes de mai per una granda fèsta, a Pau, en Bearn, ont nasquèt la primièra escòla en lenga occitana a la fin de 1979.

Fa ja mai de tres meses que preparan lo programa de la fèsta que deu marcar los 20 ans de Calandreta, Lo Vintau coma dison. Serà a l'encòp una fèsta, un congrès, un aniversari mas tanben un moment de mobilizacion per dire als poders publics que Calandreta a lo sosten de fòrça monde e que caldriá pensar de donar los mejans necessaris a las escòlas occitanas per trabalhar, tal coma aquò foguèt promés.

Actualament las escòlas qu'ensenhan en occitan coneisson dificultats pr'amor l'Estat dona pas, dempuèi dos ans, cap de pòstes d'ensenhants mentre que lo contracte passat entre aquela escòla e lo ministèri de l'Educacion prevei que los regents son pagats per l'Estat.

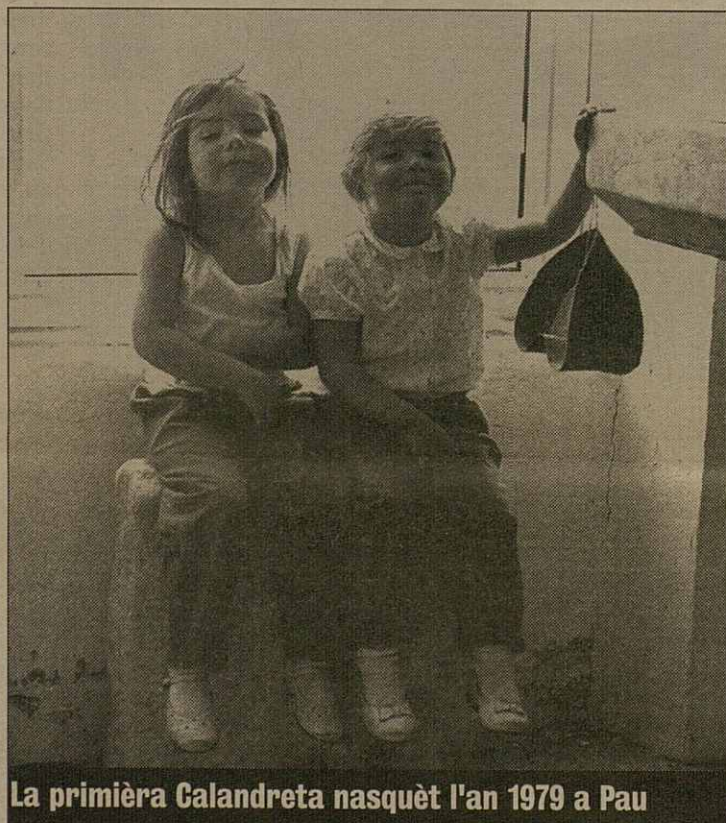
Per respondre a la demanda Calandreta obrís de novèlas escòlas mas es obligada de se pagar los mèstres sense cap d'ajuda, çò que còsta fòrça car. Negociacions son en cors per que l'Estat respècte sa paraula. Lo meteis problèma se pausa entre l'Estat e las

escòlas qu'ensenhan en breton e en basc.

Aquela fèsta dels 20 ans se debanarà en un contèxe un pauc particular pr'amor sèm totjorn dins l'espèra de la signatura de la Carta europèa de las lengas anonciada per Lionel Jospin, e que tarda. Òm sap que i a en aquela signatura un acte simbolic primèr, quitament se quauques articles poi-rián engatjar lo govèrn en

matèria d'ensenhament dins las lengas ditas regionalas. Es, amb tot aquò en cap, que mai d'un detzenat de personas trabalhan en permanéncia per metre en plaça çò que serà la fèsta de totas las calandretas.

Se la fèsta se debana a Pau es pr'amor foguèt lo brèç de la primièra escòla en 1979, quauques meses abans la creacion de la segonda a Besièrs. Mes Pau es tanben lo Bearn e donc

La primièra Calandreta nasquèt l'an 1979 a Pau

lo lòc ont se signèt en 1994 lo primèr acòrd entre l'Estat e la confederacion de las escòlas occitanas, l'acòrd dit Bayrou. En 1993 lo ministre de l'Educacion de l'epòca aviá ja fait un gèste simbolic en assistissent en Bearn al congrès de las calandretas.

Sosten

La lista del grops e dels artistas que vendràn cantar es impressionanta; una vintena de cantaires e de grops ans acceptat de venir sostenir Calandreta per doas seradas que se debanaràn al Zénith de Pau mai d'autras animacions que vendràn completar lo programa de quatre jorns: 13, 14, 15 e 16 de mai. L'objectiu es de mostrar que Calandreta es pas sola e que de Bretanha, del País Basc, de Corsega vendràn gents que considèran qu'es important de donar la man a las escòlas en occitan. Los organizators an pas avut dificultats per decidir los artistas a participar, es un signe.

Lo problèma èra la manca de moneda, donc tot se fa en defòra del budget de Calandreta qu'es actualament mes en perill pel retard dins lo pagament de çò que deu l'Estat en pòstes d'ensenhants. Calia donc trobar endacòm mai la moneda.

La vila de Pau donarà una ajuda tecnica fòrça importanta coma per exemple lo prèst del Zénith que servirà per las doas seradas del dijòus e del divendres e pel dimenge vèpre. Lo conselh general dels

Pirenèus Atlantics, la Region Aquitània e una banca seràn taben partenaris. Mas res se farà sense lo trabalh de centenars de benevòles que trabalharàn abans, pendent e aprèp la fèsta per far foncionar aquela organizacion.

L'aniversari serà festiu mas i aurà tanben una partida reservada a la discussion amb tres debats que seràn organizats per far en sòrta que la question de la lenga e de la cultura occitanas siá plan publica e que se parle del trabalh primèr de las calandretas, que cal pas debrembar, a saber transmetre e ensenhar l'occitan.

Lo vilatge de tela que serà installat serà un lòc d'animacions e de rencontres per los quatre jorns amb mòstras, tauliers de libres e de produccions de tot escantilh e espacis pels mainatges. Evidentament tot aquò serà dubèrt al public que siá o pas de Calandreta, que siá o pas assabentat de la question.

La fèsta

Los espectacles prevists entre lo 12 e lo 16 de mai son per exemple lo 12 "quate e choés" un spectacle coregrafic e cantat originau a Vilhèra, lo 13 au Zenith "La pastorala Desporrins". Lo 14 au Zenith que i aurà per exemple Nadau, e Oskorri. Lo 15 Massilia Sound Sistem, Fabulós Trobadors, Nux Vomica, Pagalhós, Mixel Ducau e Caroline Phillips, Gacha Empega etc. Lo dimenge 16 per la vesprada es la Companhia Lubat amb sos convidats que jugarà.

Per tota informacion e reservacion: tel/fax 33 (0) 5 59 68 68 73 e Calandreta@sudfr.com.

Dempuèi la reviscolada de la fin de las annadas 70 e lo vam de las annadas 80, lo paisatge de las musicas tradicionalas de Gasconha a cambiat fòrça, encara que retrobam qualques caras conegudas en davant dels emponts...

Amb l'expansion del movement "fòlc", a comptar de 1975, un molon de grops jogavan cada dissabte un pauc de pertot en Gasconha, e un pauc mai luènh per qualques uns. Que i aviá los grops de cançons "identitàrias e revendicativas": *Los de Nadau*, *Los deu Larvath...* los grops de musica que preparavan sovent un concèrt seguit d'un bal: *Perlinpinpin Fòlc*, *Ferrine Flòc*, *Canicula*, los tolosans de *Freta Monilh* que se venián passejar dins los rondèus e grops de canta mai tradicionals del tipe de las corals de las seradas bearnesas. Aquò durèt qualques annadas e a comptar de 1985, a vista de nas, lo public non s'èra pas pro renovelat, e/o la musica tanpauc. Un grand nombre de grops se desseparèron, al meteis

Musica tradicionala de Gasconha

Joan-Miquèu Espinasse

temps qu'arribèron de grops que anavan del costat del ròc: lo regretat Subèr Albèrt a comptar de 80 o *Hont Hadeta*.

Uèi, los grops non son pas tan nombroses que bèl temps a. Pasmens lo movement que pòrta las musicas tradicionalas o identitàrias (es a dire la "World Music") un pauc de pertot que torna balhar un espiar dels interessants sus aquelas musicas.

Lo grop *Tenarèze* (la seguida de *Perlinpinpin*) que ven tot bèl just de far parèisser un disc de son concèrt "Triangle dins lo cèu" pòrta redde naut lo nivèl.

Verd e Blu a l'entorn de l'emblematic J.F. Tisnèr prepausa una musica a l'entorn de las voses en balhar aital una dimension viva a la tradicion: tradicion contemporanèa o creacion tradicionala? Aqueste grop serà justament un dels participaires al festenal consagrat a las musicas de las tèrras d'òc al Tradicionari a partir de la setmana venenta. Podretz a l'encòp i visitar l'exposicion suls instruments tradicionals occitans que s'i debana dempuèi qualque temps ja.

Las experiéncias de Nadau (rompliguèron lo Zenith de Pau tres còps) amb de musicas de tota mena (filarmonica, bandàs, percussions africanas) tiran de cap endavant. Las salas plenas cada dissabte un pauc de pertot en Occitània, sustot de gojats e de gojatas (vertat tanben en Val d'Aran!) permeton un "fòlc-ròc" portat per de paraulas de meditar per, e fins, deman.

Podèm mençonar tanplan los escambis musicals del C. Vieussens e de la siá companhiá a mièg camin entre Basats, lo jazz e un país de

sòmis, los grops de l'Associacion per la Cultura Populara en País Gascon (ACPPG) amb *Lo Drac* del mostachut M. Castanet entre d'autres e la vida musicala: los corses de musica, los estagis, la lenga... sus Aush, lo *Duò Espinasse* o "quan lo vent de Gasconha boha dihens las bohas...", los joves de *Gadalzen*, *Trencavèl...*

Per acabar de dobrir, que pòiriam ajustar los Lubat, Minvielle e la lor banda.

Los festenals: *Lo Rondèu* de Castelnau (26 e 27 de junh), *Trad'Envie* a Pàvia (còsta d'Aush) del 13 al 16 de mai preparan una vision musicala de las mai interessantas e de descobrir de la Gasconha doberta al Monde entièr.

La lista es pas clavada aquí, mas remarcam çaquèl que la lenga occitana es mai que mai presenta dins aquelas prestacions e trabalh quoti-

dian. Se sembla normal de non pas copar la lenga de la cultura, èra pas tostemps vertat 20 ans a. En mai d'aquò, l'entrada dels instruments nòstres dins qualques conservatòris nacionals o d'escòlas de musica permèt un renovelament dels musicaires en tot començar pel jovent.

La transmission naturala es remplaçada, mas lo resultat qu'es aquí: qu'avèm de bohaires, d'acordeonaires, de flautaires e mai encara...

Tot aquesta informacion, e mai ben segur, la podètz retrobar sul oèb, per exemple a <http://www.multimania.com/miqueu>.

Col·labora l'Arxiu Occità
de la UAB

<http://www.uab.es/inst-ESTUDIS-MEDIEVALS/ARXIU-OCCITA/>

Institut d'Estudis
Medievals.

Edifici B,
08193 Bellaterra (Barcelona)
Telèfon 93 581 11 44

E-mail
arxiuoccita@blues.uab.es

miralhem-mos

“En temps de segar se procuraue hèr ua missa en trincar eth dia”

PILAR BARÉS FORGA

Parlar damb era gent grana ei plan chocant, sustot quan te conden causes que jamès les auies entundes o que, senzilhaments, les as sentudes a dèder mès non t'as arturat a pensar eth perqué. Eth hèt d'èster joeni, de viuer enes tempsi que viuem, eth “progrès” que s'empasse eth temps coma s'arren, mos hèn hilhs deth nòste temps. Non ei ua desencusa, qu'ei atau.

Non entenia ath senhor Antonio España, hilh des de Tonet d'Alòi de Salardú, quan me didie qu'en estiu era gent se lheuave ben lèu, quan se hège de dia, entà anar a dalhar, mès qu'abantes anauen entà missa tàs quate deth maitin. Damb cara d'espantoriada non li diguí arren, pr'amor qu'aué en dia ja se sap, pendent era dimenjada, era joenalha ad aguesta ora encara non èm cochadi.

Ath long der an i auie un temps dedicat as practiques de pietat en toti es pòbles. Aguestes practiques èren: eth rosari, eth via crucis damb es catorze estacions, es novenes en mes des animes (noveme), eth mes de Maria (mai), e eth mes deth Sagrat Còr (junh).

Eth rosari auie lòc en temps de quarème, e eth rosari dera auròra en mes de mai -que de ben segur toti l'auem sentut a nomenar, sustot coma expression-. Rebrembe Antonio España que “pendent aguest temps i auie missa cada dia ath ser, e es dimenges, entàs quate dera tarde. Entad aguestes misses i anauen es hemnes, es mainatges quan non auíem estudi -normaument èren es dijaus-, e quauquí òmes. Es òmes se metien en còr de naut e cantauen es vrèspes que consistien en eth prec o cant d'uns salms (donques era Bíblia n'a 150), e se hège ua petita lectura en latin. En Salardú sonque cantauen dus òmes; jo comencè de ben joenòt. Dempús ja pogueren cantar es gojates enquia qu'arribèc era guèrra. Pòga pòc se perdeven aguestes causes pr'amor qu'eth capelhan non ère fixe o auie tres o quate pòbles”. Mès, encara aué, existís aguesta practica en quaque pòble.

Contunhe en tot dèder que: “En estiu, ena Val d'Aran, en temps de segar se procuraue hèr ua missa en trincar eth dia entàs pagesi. I auie dues misses: ua entàs quate deth mai-

Mossen Ramon e Antonio España en tot cantar

tin e era auta entàs ueit. En iuèrn entàs sèt e era auta entàs nau. Enes dues misses era glèisa ère plia, mès en estiu n'ère mès pr'amor qu'entara prumèra mos lheuàuem entà èster tàs cinc deth maitin en prat o en bòsc”.

Eth mes de noveme ei eth mes des amnes. Nau dies abantes des hèstes ath ser, amassa damb eth rosari, se hège ua sèrie de pregàries entad aqueth sant a qui se li dedicaue era hèsta. Es mès importants son: era novena des ànimes, era de sant Josèp, era Immaculada, e en quaque lòc eth patron deth pòble. Ath ser, en aguestes hèstes mès importants se

cantauen es complètes, ua plegària que se pregaue en anà-se'n a dromir entàs encomanà-se a Diu. Aguesta plegària constaua dera lectura de tres salms, d'ua petita lectura dera Bíblia e d'ua pregària ara Mare de Diu.

En Salardú, nau dies abantes dera hèsta de Santa Creu, se celebraue era Novena deth Crist de Salardú. Aguesta hèsta ère plan importanta, pr'amor qu'a compdar deth sègle XIV ath XVI, siguec un petit centre de pelegrinatge, coma ditz era novena. I anau non sonque gent de Salardú e dera Val, senon gent deth Bisbat de Comenges. Era Novena deth gloriós Sant Crist de Salardú, revisada e actualizada per Mossen Condò, ei dividida en nau dies. Cadua d'aguestes misses constaua de quate actes: eth primèr, er acte de contricion a on auie lòc ua petita oracion dedicada ath sant. Eth segon, ère un acte de consideracion a on s'expausaua un tèma relacionat generaument damb era vida de Crist e que portaua ara reflexion. Eth tercèr acte, titulat Exemple, consistie en mostrar era devocion ath sant senhalat, a on tanben se parlaue des sòns miracles. Ara seguida se deishaua un temps entara oracion.

Conde era legenda d'aguesta imatge, datada en sègle XIII, qu' “arribèc

un pelegrin, un praube, en tot aufrise a hèr ua imatge de Jesús crucificat. Viuec ua tempsada tancat ena antica tor deth castèth que i auie a on ara ei era glèisa parroquiua. Pendent eth temps que siguec embarrat esdejuaua pan e aigua, e non trabalhaua sonque es diuèndres en reverència ara sagrada Passion de Nòste Senhèr. Quan acabèc era imatge desapareishec e jamès se'n sabec arren. Diden qu'aguest pelegrin encrostèc ena creu un bocin de husta dera Bèra Creu deth Nòste Sénher”. Des miracles deth Crist de Salardú ja ne parlen es gòis, mès nomenaram quauqu'uns: “un temps dempús era imatge siguec panada per uns monges dera Val de Cabrera, mès coma eth sant Crist non siguec hèt entada eri se'n tornèc entà Salardú. Un aute miracle auèc lòc un an entà cap d'an, quan se calèc huec en pòble. En tot se cremauen quate o cinc cases mossen Père Guilhèm treigues era imatge en processon e atau s'amortèc eth huec. Tanben, aguesta imatge guaric era salut deth Portalèr de Miraut e, en an 1346, arturèc de còp sèc ua peiregada qu'anaua a mau-mèter era cuelheta”.

Antonio España, qu'ara a ueitanta tres ans, començaua er estudi entà Tots Sants, quan eth trabalh deth camp s'acabaue. Jamès comencèc e acabèc eth cors coma es auti gojats. Mès açò non empedic que portèsse es compdes dera botiga deth sòn pare. “Era botiga la metec eth mèn pair-sénher e siguec era prumèra botiga dera Val d'Aran. Se didie Tonet d'Alòi e se i venie de tot, des de gabardines enquia tomates, passant per espartenhes, sabates, tricòts, libreria e comestibles. Tanben i auie carnièria. E jo damb 15 ans ja aucia es oelhes e motons, e anaua damb quauquí òmes de Pujòla entara fira de Cazerres tà crompar es popencs. Un o dus popencs se sauvauen en iuèrn e ena primauera ja començauen a trabalhar, mès ja i auie un aute que trabalhaua dus ans per auança. Dempús d'auer trabalhath eth tresau an, se venie ena tardor. Sustot venguèn valencians e de Tarragona tà crompà-ne. E cada an se'n venie un e se'n crompaue un aute. Se hège era faena e ath madeish temps se hège eth negòci, se guanhuèn dinèrs entad aquerò”.

“Rebrembi qu'abantes quan nheuau tant fòrt, non i auie maquinas trèinhèu, e alavetz enes carrèrs deth pòble i demoraue era nhèu. Es carrèrs son plan estrets e, çò que hègem ère parlar en tot balhà-li forma d'escala. Bèth viatge auíem entrat pes hièstres de naut e baishàuem es escales de nhèu.”

Dejà entà acabar, rebrembatz un des prumèrs plats deth primèr restaurant de Baquèira?. Quan comencèc era estacion, er an 64, dejós d'a on ère plaçat eth telesquí i auie un petit restaurant damb eth quau comencèc eth sòn frair. Un des plats mès coneishudi e fòrça neuritiu, ère eth nomenat Baquèira. Aguest portaua dus ueus farrats, un talh de langoissa e de can-salada betada”.

Què vos semble entà començar a vrespalhar?

La Setmana

B. p. 86 — 64230 LESCAR

Telefòne : 05 59 68 66 79

Telecopia : 05 59 68 67 17

Setmanèr occitan d'informacions publicat per la
S. C. O. P. — S. A. R. L. VISTEDIT
Las Campanhas 64150 SEUVALADA

Director de la publicacion : David Grosclaude